

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2018

Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2018

Johtokunta.....	4
Tiivistelmä Finanssivalvonnan toiminnasta 2018.....	5
Finanssimarkkinoiden tila.....	6
Finanssivalvonnan strategia vuosille 2017–2019.....	9
Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2017.....	10
Finanssivalvonnan vuoden 2018 tavoitteiden toteutuminen.....	13
1 Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta.....	13
2 Laadukas ja tehokas.....	15
3 Asiantunteva ja arvostettu.....	15
Finanssimarkkinoilla toimivien vuotuinen kuuleminen.....	16
Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2019.....	17

Kun tekstissä ei ole mainittu vuosilukua, viitataan kertomusvuoteen 2018.

Pankkivaltuuston rooli Finanssivalvonnan valvonnassa

Pankkivaltuusto valvoo Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Johtokunnan kokoonpano vuonna 2018

puheenjohtaja **Marja Nykänen**

Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja
(1.4. alkaen)

puheenjohtaja **Olli Rehn**

Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja
(31.3. asti)

varapuheenjohtaja **Martti Hetemäki**

valtiosihteeri kansliapäällikkönä, valtiovarainministeriö

Outi Antila

ylijohdaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Vesa Vihriälä

toimitusjohtaja, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Markku Pohjola

ekonomi
(1.2. alkaen)

Lasse Heiniö

filosofian kandidaatti, vakuutusmatematiikko (SHV)
(15.3. alkaen)

Marja Nykäsen ja Olli Rehnin varajäsenenä toimi osastopäällikkö **Katja Taipalus**.

Martti Hetemäen varajäsenenä toimi neuvotteleva virkamies **Jaakko Weuro**

14.12. asti ja lainsäädäntöneuvos **Janne Häyrynen** 14.12. alkaen.

Outi Antilan varajäsenenä toimi johtaja **Hannu Ijäs**.

Varatuomari **Pirkko Juntin** toimikausi johtokunnan jäsenenä päättyi 31.1.

Johtokunnan rooli

Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta mm. käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Tähän sisältyy arvio valvonnassa odotettavista muutoksista, niiden vaikutuksesta valvontamaksukertymään sekä odotettavissa olevien muutosten edellyttämistä toimenpiteistä.

Tiivistelmä Finanssivalvonnan toiminnasta 2018

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottavien vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. (Laki Finanssivalvonnasta 1 §).

Suomen finanssimarkkinoiden vakaus säilyi hyvänä. Finanssivalvonta teki riskiarviointiin perustuvaa tarkastus- ja valvontatoimintaa sekä osallistui sääntelyn valmisteluun. Strategisten tavoitteiden saavuttamisessa edistytettiin tältä osin lähes suunnitellusti. Finanssivalvonnan vuoden 2018 painopistealueista Nordean valvonnan järjestäminen, vakuutusvalvonnan kehittäminen ja työeläkevarojen asianmukaisen käytön valvonta, asiakkaansuojaa vaarantavaan käyttäytymiseen puuttuminen sekä Finanssivalvonnan houkuttelevuuden lisääminen työnantajana toteutuivat kokonaisuutena arvioiden suunnitellusti.

Sen sijaan resurssitarpeen arvioiminen, toiminnan tehostaminen hyödyntäen uusia teknisiä menetelmiä ja henkilös-

tön tietotaidon kehittäminen eivät edenneet vuoden aikana täysin suunnitellusti. Työ jatkuu vuonna 2019. Finanssivalvonnan seitsemästä IT-hankkeesta kaksi eteni suunnitelmien mukaisesti ja viisi ei edennyt täysin suunnitellun mukaisesti.

Finanssivalvonnan henkilöresursseja vahvistettiin n. 25 %. Uutta henkilöstöä tuli Nordean valvontaan, sekä myös valvonnan muille osa-alueille. Tämän takia Finanssivalvonnan mahdollisuudet kattavaan valvontaan ovat nyt merkittävästi paremmat kuin aiemmin. Lisääntyneen sääntelyn, uudentyyppisten valvottavien, toimialan murroksen ja EKP:n pankkivalvonnalle asettamien vaatimusten takia on kuitenkin jatkossakin panostettava toiminnan tehostamiseen ja arvioitava säännöllisesti Finanssivalvonnan resursoinnin riittävyttä.

Finanssivalvonnan strategisten mittareiden toteumat:

Mittari	Tavoitearvo	Toteuma 2018	Toteuma 2017
1. Tarkastusten toteuma-aste sekä merkittävien havaintojen %-osuus kaikista havainnoista	90 % / 10 %	79 % / 34 %	60 % / 9 %
2. Teema-arvioiden toteuma-aste	90 %	88 %	50 %
4. Toimilupien käsittelyaikojen toteuma-aste	100 %	100 %	94 %
5. Sanktioasioiden käsittelyaikojen toteuma-aste	75 %	20 %	88 %
6. Valvojanarvioiden toteutumisaste	90 %	82 %	65 %
7. ESA ¹ & EKP ² review-arviot	Ei merkittäviä puutteita säännösten noudattamisessa	Tavoitteen mukainen	Tavoitteen mukainen
8. Johtajuustutkimuksen johtajuusindeksi	Nouseva trendi	4,0	4,0
9. Sairauspoissaolot	Laskeva trendi	3,0 %	3,4 %
10. Yleisön luottamuksen taso (Omnibuskysely)	Nouseva trendi	2,93	2,85

¹ ESA = European supervisory authorities.

² EKP = Euroopan keskuspankki.

Arvopaperimarkkinoiden lähes yhtäjaksoisesti vuodesta 2009 jatkunut nousu taittui vuonna 2018. Osake- ja korkomarkkinoiden liikkeet heijastivat vuoden aikana epävarmuutta kansainvälisen talouden kasvunäkymistä, mm. Yhdysvaltain ja Kiinan välisten kauppasota- ja tullijännitteiden vuoksi. Erityisesti vuoden loppupuolella suuririskisten arvopapereiden, kuten osakkeiden, hinnat lasivat merkittävästi kaikilla markkina-alueilla.

Yhdysvalloissa keskuspankki FED³ jatkoi ohjauskoron asteittaisia nostoja hyvänä pysyneen taloustilanteen ja inflaationäkymien seurauksena. Kehittyvien maiden talouksien osakemarkkinat laskivat laaja-alaisesti vuoden aikana, kun sijoittajat alkoivat siirtää sijoituksiaan pois näistä maista.

Euroopan keskuspankki EKP:n epätavanomaisiin toimiin lukeutuvat omaisuuserien netto-ostot lopetettiin vuoden lopussa. Joulukuun kokouksessaan EKP:n neuvosto odotti ohjauskorkojen kuitenkin pysyvän nykyisellä tasolla ainakin vuoden 2019 kesän ajan – ja joka tapauksessa niin kauan kuin on tarpeen – sen varmistamiseksi, että inflaatio palautuu edelleen kestävästi lähemmäksi hieman alle kahta prosenttia keskipitkällä aikavälillä.

Italian valtionlainojen korot nousivat toukokuusta alkaen merkittävästi markkinoiden suhtautuessa epäluuloisesti Italian hallituksen talouspolitiikkaan. Vaikka Italian hallitus ja Euroopan komissio pääsivät joulukuussa 2018 sopuun budjetin alijäämätavoitteista, Italian valtiolainojen riskilisät ovat pysyneet aiempaa korkeammalla tasolla. Myös Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erosopimukseen (ns. Brexit) liittyvät epävarmuudet olivat loppuvuonna yksi tekijä markkinoiden kasvaneen hermostuneisuuden takana.

Suomen taloudessa vuosi 2018 oli suhdannehuipun vuosi ja vuoden lopulla ennusteita talouskasvusta tuleville vuosille alennettiin. Samoin kuluttajien ja yritysten arviot tulevasta talouskehityksestä heikkenivät syksyn aikana. Kotitalouksien

velkaantuneisuus suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin pysyi historiallisten huippujensa tuntumassa vuoden 2018 aikana. Asuntomarkkinoilla maan sisäiset hintaerot kasvoivat edelleen ja rakennustuotannossa saatiin merkkejä kasvun taitumisesta.

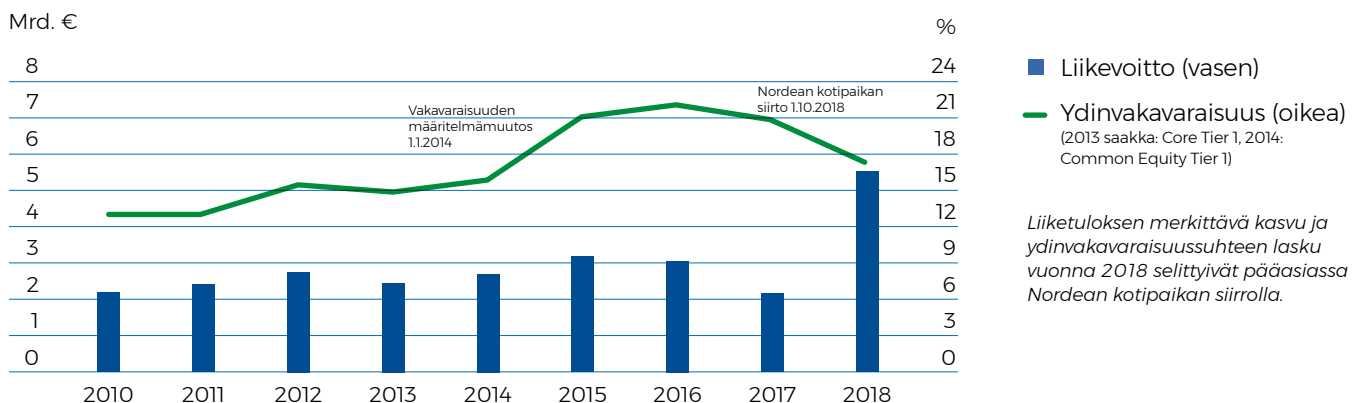
Pankkisektorin vakavaraisuus heikentyi Nordean kotipaikan siirron myötä – vakavaraisuus kuitenkin edelleen eurooppalaista keskitasoa vahvempi

Nordean kotipaikan siirron myötä Suomen pankkisektorin vakavaraisuussuhteet heikentyivät vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä. Vakavaraisuussuhteiden laskun taustalla olivat ennen kaikkea Ruotsin valvontaviranomaisen ja Euroopan keskuspankin Nordealle asettamat riskipainolattiat, jotka kasvattivat Nordean vakavaraisuuslaskennan riskipainotettuja eriä. Vakavaraisuussuhteiden laskusta huolimatta Suomen pankkisektorin riskipainotettuihin eriin suhteutettu vakavaraisuus pysyi EU-alueen keskitasoa vahvempänä. Omavaraisuusasteella mitattuna Suomen pankkisektorin vakavaraisuus on eurooppalaista keskitasoa.

Pankkisektorin vertailukelpoinen tulos heikkeni edellisvuodesta. Korkokatteen positiivinen kehitys ei riittänyt kompensoimaan aiempaa pienempiä sijoitustoiminnan nettotuottoja ja liiketoiminnan kulujen kasvua. Sijoitustoiminnan nettotuottojen pienentyminen johtui osittain vertailuvuoden korkeista myyntivoitoista. Myyntien taustalla oli pitkälti vuoden 2018 alussa voimaan tullut rahoitusinstrumenttistandardi (IFRS⁴ 9), joka muutti oman pääoman ehtoisten instrumenttien arvostusperiaatteita.

Pankkisektorin vahva vakavaraisuus on mahdollistanut mittavien järjestelmäkehittämishankkeiden käynnistämisen. Näistä tehokkuutta lisäävistä investoinneista odotetaan positiivista tulosvaikutusta lähivuosina.

Kotimaisen pankkisektorin liikevoitto ja ydinvakavaraisuus

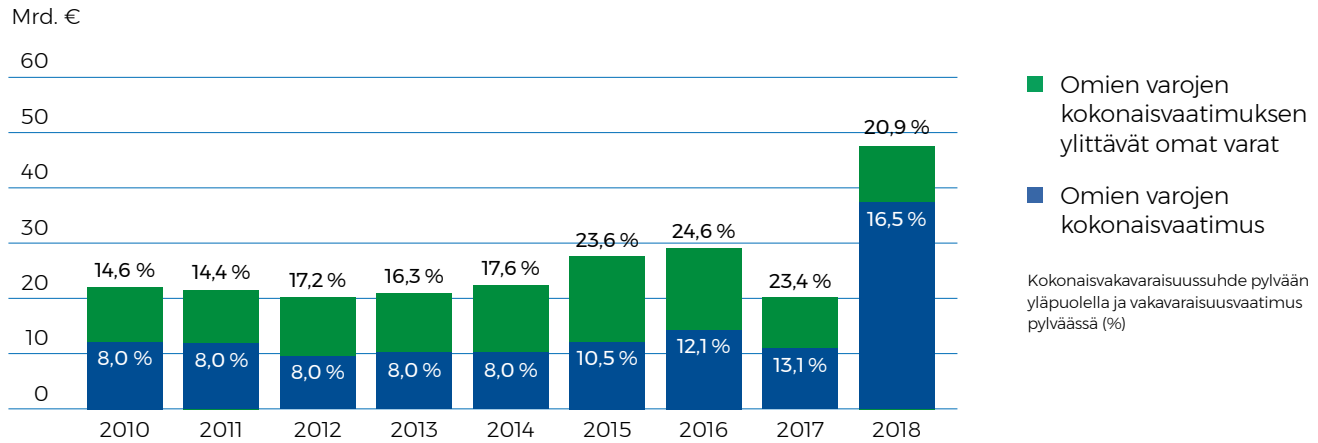

Lähde: Finanssivalvonta

³ FED = The Federal Reserve System, Yhdysvaltain keskuspankki.

⁴ IFRS = International Financial Reporting Standards.

Kotimaisen pankkisektorin omat varat

Lähde: Finanssivalvonta

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus vahvistui maksutulon laskusta ja matalista sijoitustuotoista huolimatta

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuusaste nousi edellisestä vuodesta ja oli hyvällä tasolla. Vakavaraisuutta vahvisti Solvenssi II -pääomavaatimuksen lasku.

Sijoitustuotot jäivät aiempaa pienemmiksi. Loppuvuoden osakekurssien lasku leikkasi kolmannella kvartaalilla kertyneet sijoitustuotot ja korkotuotot jäivät lähelle nolaa.

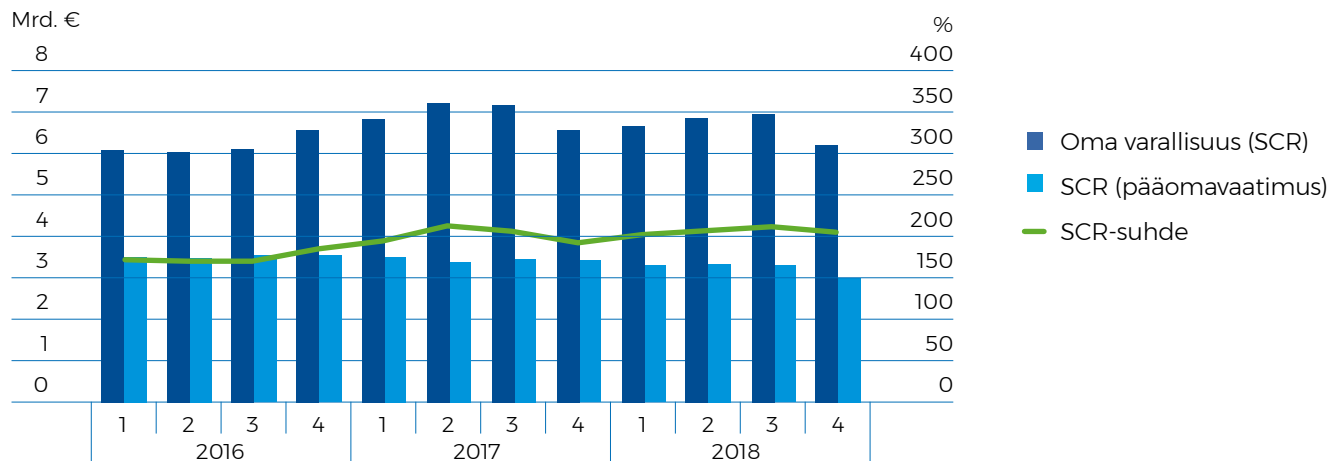
Epävakaat pääomamarkkinat vaikuttivat etenkin sijoitus-sidonnaisten tuotteiden myyntiin ja maksutulo laski edellisestä vuodesta. Muutaman vuoden jatkunut voimakas uusmyynnin lasku on kuitenkin taittunut. Maksetut vakuutuskorvaukset sisältäen sijoitusvakuutusten takaisinostot ylittivät vakuutusmaksutulon selvästi.

Vahinkovakuutussektorin maksutulo kääntyi kasvuun

Vahinkovakuutussektorin vakavaraisuus vahvistui vuoden 2018 aikana ja pysyi hyvänä, vaikka heikot sijoitustuotot sekä voitonjaot pienensivät oman varallisuuden määrää vuoden 2017 loppuun verrattuna. Vakavaraisuus vahvistui, koska vakavaraisuuspääomavaatimus laski. Vuoden lopun jyrkkä osakehintojen lasku pienensi markkinariskin pääomavaatimusta.

Talouden piristyminen kasvatti palkkasummaa ja siten lakisääteisen työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen maksutuloa. Vuodesta 2015 alkaen vakuutusmaksutulo on laskenut tai pysynyt ennallaan, mutta kertomusvuonna vakuutusmaksutulo kääntyi kasvuun. Vakuutusliiketoiminnan kannattavuutta heikensi epäsuotuisa vahinkokehitys.

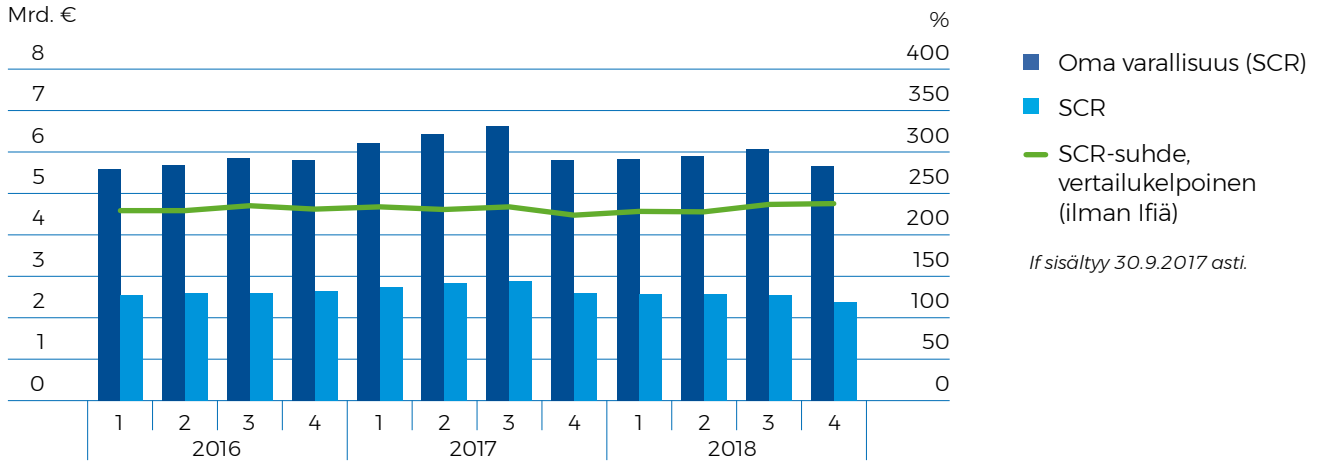
Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta

Finanssimarkkinoiden tila

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

If sisältyy 30.9.2017 asti.

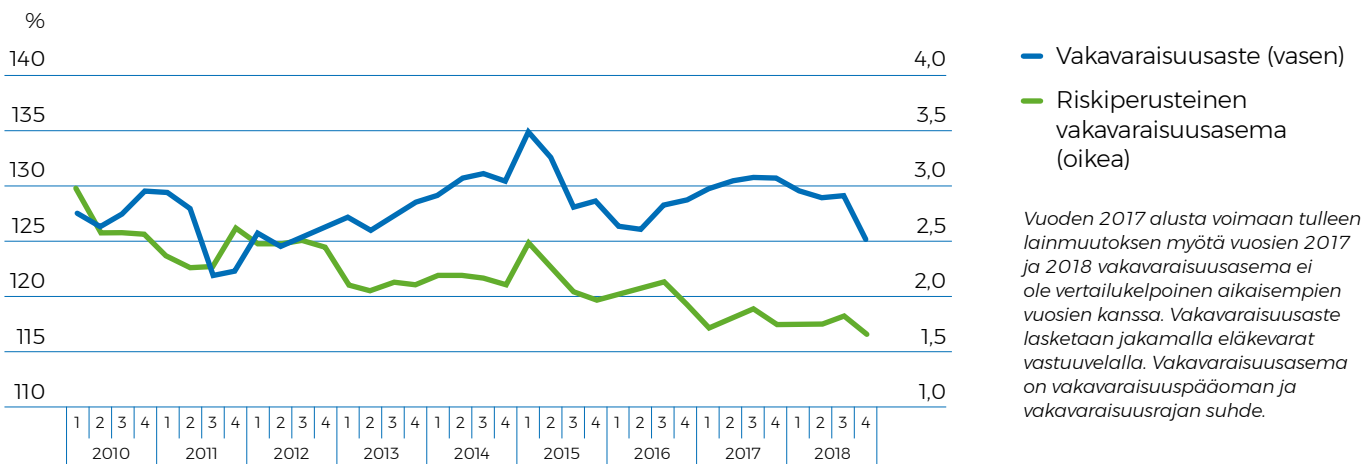
Lähde: Finanssivalvonta

Alhaiset sijoitustuotot heikensivät työeläkesektorin vakavaraisuutta

Työeläkesektorin vakavaraisuusaste, varojen suhde vastuisiin, heikkeni vuoden aikana ja erityisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä pysyen kuitenkin edelleen hyvällä tasolla.

Osake- ja korkosijoitusten arvon alentuminen madalsi eläkevarojen kokonaistuottoa, joka jäi alle vastuuvelan tuottovaateen. Riskiperusteisesti laskettu vakavaraisuusaste heikkeni vakavaraisuuspääoman pienentyessä. Työeläkeyhtiöiden maksutulo kasvoi palkkasumman kasvun myötä.

Työeläkesektorin vakavaraisuuden kehitys 2010-2018

Lähde: Finanssivalvonta

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen lainmuutoksen myötä vuosien 2017 ja 2018 vakavaraisuusaste ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa. Vakavaraisuusaste lasketaan jakamalla eläkevarat vastuuvellalla. Vakavaraisuusaste on vakavaraisuuspääoman ja vakavaraisuusrajan suhde.

Finanssivalvonnan strategia vuosille 2017–2019

ARVOT

Uudistuva, vastuullinen, tuloksellinen, YHDESSÄ.

VISIO

Valvonnan laatu ja tehokkuus on eurooppalaista kärkitasoa.

MISSIO

Turvaamme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta sekä asiakkaiden, sijoittajien ja vakuutettujen suojaa.

*Strategian kohta: "Mitoitamme valvontatyöme vastaamaan rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittävien sivuliikkeiden merkitystä Suomen finanssimarkkinoiden vakaudelle" poistettiin johtokunnan päätöksellä 3.12.2018.

Strategiset tavoitteet

Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta

- Torjumme finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavia riskejä oikeasuhtaisella toiminnalla
- Määritämme valvonnan syvyyden valvottavan riskipitoisuuden ja asian merkittävyyden perusteella
- Painotamme työssämme tarkastuksia ja teema-arvioita
- Mukautamme toimintaamme pankki-, vakuutus- ja rahoitusmarkkinoiden muutoksia vastaavasti
- Painotamme eurooppalaisessa sääntely- ja valvontatyössä Suomen finanssimarkkinoiden kannalta kriittisiä osa-alueita
- Mitoitamme valvontatyöme vastaamaan rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta merkittävien sivuliikkeiden merkitystä Suomen finanssimarkkinoiden vakaudelle*
- Tiivistämme yhteistyötä pohjoismaisten valvojien kanssa Suomen finanssimarkkinoiden vakauden ja luottamuksen edistämiseksi
- Edistämme innovaatiomyönteistä ilmapiiriä finanssisektorilla

Laadukas ja tehokas

- Edistämme yhtenäisten riskiperusteisten valvontakäytänteiden muodostumista EU:ssa
- Hyödynnämme EU-viranomaisten ohjeistusta ja EKP:n valvontakäytäntöjä kattavasti
- Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuudet täysipainoisesti
- Prosessimme ovat standardisoituja ja tehokkaita
- Raportointi- ja analyysijärjestelmäme ovat ajan tasalla

Asiantunteva ja arvostettu

- Henkilöstöllämme on vahva tavoitteitamme tukeva osaaminen
- Luomme edellytykset jatkuvalle työssä oppimiselle
- Esimiestyöme on kannustavaa ja muutoksen johtamiseen painottuvaa
- Olemme digitalisaation osaja finanssisektorilla
- Olemme arvostettu finanssialan ammattilaisten työnantaja
- Viestintämme on proaktiivista

Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2017

Vuotta 2017 koskevassa kertomuksessaan pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

Varmistamaan osaltaan, että sen toiminta mukautuu vastaamaan pankki-, vakuutus- ja rahoitusmarkkinoiden muutoksia ja että finanssivalvontaan on käytettävissä voimavarat, joita uskottava valvonta muuttuvissa toimintaolosuhteissa edellyttää.

Toimintaa on mukautettu vastaamaan toimintaympäristön muutoksia mm. toiminnan uudelleenorganisoinnilla ja resurssillisäyksillä. Vuoden 2018 alkupuoliskolla perustettiin Nordea-valvonnalle oma toimisto Pankkivalvontaosastolle. Muutos täydensi vuoden 2017 organisaatiomuutosta, jossa pankkivalvontaa ja vakuutusvalvontaa varten oli perustettu omat osastot. Loppuvuodesta päätettiin organisaatiomuutoksesta, jonka mukaisesti nykyisestä Markkina- ja menettelytapavalvontaosastosta tehdään selkeä pääomamarkkinoiden valvontaosasto siirtämällä pankkien, vakuutusyhtiöiden ja maksulaitosten menettelytapavalvonta muille valvontaosastoille. Organisaatiomuutos tulee voimaan maaliskuussa 2019.

Finanssivalvonnan johtokunta päätti lisätä Finanssivalvonnan henkilöresursointia. Henkilöstön määrää kasvatettiin 32, josta suurin osa kohdennettiin Nordea-valvontaan.

Myötävaikuttamaan siihen, että Suomessa on käytössä tarkoituksenmukaiset makrovakauserälineet.

Finanssivalvonta osallistui aktiivisesti makrovakauserälineistä käytävään keskusteluun Suomessa ja eurooppalaisilla foorumeilla. Loppuvuodesta 2018 vahvistettu makrovakauserästrategia tukee Finanssivalvonnan johtokunnan työtä kansallisen makrovakauseräpolitiikan päätöksentekijänä. Toimme vuoden aikana esiin huolestamme käytettävissä olevien välineiden riittämättömyydestä erityisesti kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi. Marraskuussa 2018 järjestetyn vuosiseminaarin aiheena oli kotitalouksien velkaantuminen ja makrovakauserälineet. Seminaarissa tarkasteltiin mm. muiden maiden kokemuksia luotonottajiin kohdistuvista makrovakauserälineistä.

Finanssivalvonta osallistui valtiovarainministeriön kotitalouksien velkaantumisen rajoittamista ja mahdollisten lisävälineiden tarvetta selvittävän työryhmän toimintaan. Työryhmän tavoitteena on saada työnsä lakiehdotuksineen päätökseen maaliskuussa 2019.

Edistämään osaltaan asunto- ja kulutusluottomarkkinoiden toiminnan ja niihin liittyvien riskien suotuisaa kehitystä.

Vuoden 2018 aikana Finanssivalvonnan johtokunta päätti useista toimenpiteistä, joilla edistettiin asunto- ja kulutusluottomarkkinoiden vakaata toimintaa. Päätös asuntolainojen riskipainojen korottamisesta tuli voimaan vuoden 2018 alussa. Muiden kuin ensiasunnonostajien enimmäislautussuhdetta kiristettiin maaliskuussa 2018 viidellä prosenttiyksiköllä 85 prosenttiin. Tehdyt päätökset pankkisektorin pääomapuskureista ovat omiaan vahvistamaan sektorin vakavaraisuutta ja ne edistävät näin ollen myös asuntomarkkinoiden vakaata toimintaa.

Finanssivalvonta selvitti vuoden aikana kulutusluottomarkkinoihin sekä taloyhtiölainoihin liittyviä riskejä ja tarvetta lisäsääntelylle sekä osallistui positiivisen luottorekisterin valmistelutyöhön. Selvitysten tulosten julkistamisen yhteydessä Finanssivalvonta kehotti luotonmyöntäjiä kehittämään luotonmyöntöään arvioissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Seuraamaan ja osaltaan varmistamaan, että peruspankkipalveluiden saatavuus ei vaarannu pankkisektorin rakennemuutosten, digitalisaation ja toimintamallien kehityksen myötä ja että perusmaksutilejä koskevan sääntelyn vaikutukset selvitetään.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että verkkoasiointiin kykenemättömille asiakkaille tarjotaan selkeä palvelukokonaisuus, vaikka peruspankkipalveluja olikin edelleen pääsääntöisesti hyvin saatavissa. Vuotuisen peruspankkipalveluselvityksen pohjalta todettiin, että henkilöasiakaskonttoreiden lukumäärä oli edelleen vähentynyt, mutta monipuoliset verkko- ja mobiilipalvelut olivat yhä laajemmin kansalaisten/kuluttajien käytettävissä. Kuitenkin digitaalisten pankkipalveluiden käytettävyys ja verkkoasiointinille vaihtoehtoiset palvelut vaativat yhä kehittämistä, mistä syystä Finanssivalvonta selvittää vuonna 2019 valvontatoimillaan pankkien käytäntöjä ja palveluntarjontaa peruspankkipalveluissa.

Finanssivalvonta suositti talletuspankeille, että ne

- tarjoavat erityisesti verkkopankki- ja maksukorttiasointiin kykenemättömille asiakkaille selkeän ja yksinkertaisen palvelukokonaisuuden, joka sisältää verkkoasiointinille vaihtoehtoisia tapoja hoitaa pankkiasioita ja että tällaisen palvelun kustannukset pysyvät kohtuullisina
- toteuttavat verkkopankkipalvelun selkeänä ja yksinkertaisena, auditoivat verkkopalvelun saavutettavuusnäkökulmasta ja kehittävät verkkopalvelua mahdollisimman saavutettavaksi käyttäjäkohderyhmiä kuullen

- tarjoavat asiakkaille eri kanavissa tukea verkko- ja muiden palvelujen käyttöönottoaiheissa, käytönaikaisissa ongelmatilanteissa sekä palvelun muuttuessa
- huolehtivat palvelutarjonnan ja erityisesti konttoripalvelujen muuttuessa riittävästä tiedottamisesta asiakkaille
- opastavat asiakkaita tarvittaessa valtuutus käytännöistä.

Varmistamaan osaltaan, että finanssialan eritasoinen sääntely olisi sekä mahdollisimman läpinäkyvä että yhdenmukaista ja yhteensopivaa eri EU:n jäsenvaltioissa.

Finanssivalvonta osallistui tärkeimmiksi koettujen eurooppalaisten viranomaisten sääntelyä valmistelevien työryhmien työhön ja vaikutti näin osaltaan mahdollisimman yhdenmukaisen ja eri EU:n jäsenvaltiolle yhteensopivan sääntelyn aikaansaamiseen.

Finanssivalvonta jatkoi aktiivista yhteistyötä sekä valtiovarainministeriön että sosiaali- ja terveysministeriön kanssa (STM⁵) antaen asiantuntija-apua ministeriöille EU-lainsäädännön valmistelussa.

Varmistamaan osaltaan, että suomalaisen finanssisektorin ja sen toimijoiden erityispiirteet tunnustetaan EKP:n johdolla toteutettavassa pankkivalvonnassa ja tuodaan esille eurooppalaisessa sääntelyn valmistelussa.

Lainsäädännön valmistelussa Finanssivalvonta toimii ensisijaisesti eurooppalaisesta näkökulmasta lähtien ja pyrkii rakentavasti löytämään parhaita yhteisiä ratkaisuja. On myös suomalaisen finanssisektorin etu, että sääntely on yhdenmukaista eri EU-maissa. Kansalliset optiot ja erilainen sääntelyn toimeenpano saattavat aiheuttaa vääristymiä kilpailuun ja heikentää kuluttajien ja sijoittajien mahdollisuutta vertailla eri toimijoita keskenään. Suomalaisen finanssisektorin ja sen toimijoiden erityispiirteitä tuotiin tarvittaessa esille eurooppalaisten viranomaisten sääntelyä valmistelevien työryhmien työhön osallistuttaessa ja etenkin uuden sääntelyn vaikutuksia arvioitaessa.

Suomalaisten EKP:n valvonnassa olevien pankkien käytännön valvontatyöstä tehdään n. 75 % Finanssivalvonnassa. Tällä työnjaolla varmistetaan, että valvonnan kannalta oleelliset Suomen finanssisektorin erityispiirteet tulevat huomioitua EKP:n johdolla toteutettavassa pankkivalvonnassa.

Myötävaikuttamaan osaltaan siihen, että yhteistyö pohjoismaisten valvojien kanssa on toimivaa ja tehokasta ja että tämä yhteistyö tukee Suomen finanssimarkkinoiden vakauden ylläpitämistä.

Finanssivalvonta korosti EKP:lle pohjoismaisen valvontayhteistyön tärkeyttä Nordean valvonnassa. Valvojien välinen yhteistyö onkin jatkunut hyvänä valvontavastuun siirryttyä EKP:lle.

Vakuutussektorilla jatkettiin aktiivista yhteistyötä eri asiantuntijoiden kesken pysyvissä työryhmissä keskittyen käytännön valvonnan kysymyksiin ja yhteistyöhön yhteisten valvottavien osalta.

Pohjoismainen valvojayhteistyö uusien maksupalvelujen (PSD⁶) ja finanssiteknologian eli fintechin ympärillä käynnistyi loppuvuonna 2017 Suomen ja Ruotsin valvojien aloitteesta. Pohjoismainen finanssitoimiala on edelläkävijä digitalisaatiossa ja digitalisaatioon liittyviä tulkintakysymyksiä joudutaan usein ratkomaan täällä aiemmin kuin muualla Euroopassa.

Rahastotoiminnan ja pörssin pohjoismainen valvontayhteistyö jatkui tiivinä. Muuta arvopaperisektorin pohjoismaista valvontayhteistyötä organisoitiin uudelleen Suomen aloitteesta mm. Nordean valvontavastuiden selkiyttämiseksi sijoituspalveluiden valvonnassa. Arvopaperisektorilla osallistuttiin myös Ruotsin Finansinspektionin kanssa yhteisiin valvontahankkeisiin.

Edistämään omilla toimillaan tarkoituksenmukaisesti finanssisektorin markkinaehtoista teknologista kehitystä.

Finanssisektorin tekninen kehitys on tällä hetkellä voimakainta maksamiseen liittyvissä palveluissa. Toinen maksupalveludirektiivi (PSD2) vauhdittaa tätä kehitystä. Finanssivalvonta on tukenut toimialaa maksamisen murroksessa perustamalla syksyllä 2017 PSD2-seurantaryhmän, jonka tavoitteena on välittää toimialalle ajankohtaista tietoa aiheesta, keskustella tulkintakysymyksistä, antaa ohjeistusta sekä vastata toimijoita askarruttaviin kysymyksiin. Seurantaryhmässä on mukana yli 70 organisaatiota.

Finanssivalvonta tapaa finanssialan uusia, teknologiaa hyödyntäviä toimijoita (eli ns. fintech-yrityksiä) Innovaatio-Helpdesk-toiminnon kautta. Innovaatio-Helpdeskin yhteydenottomäärä kasvoi merkittävästi vuonna 2018.

Finanssivalvonnan asiantuntijat ovat vierailleet erilaisissa start up -tapahtumissa kertomassa finanssialan sääntelystä ja Innovaatio-Helpdeskin toiminnasta. Finanssivalvonta järjesti Slush-viikolla kolmatta kertaa oman tilaisuuden. Tällä kertaa teemana olivat virtuaalivaluutat ja sääntely.

⁵ STM = Sosiaali- ja terveysministeriö.

⁶ PSD = Payment Services Directive, maksupalveludirektiivi.

Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2017

Pankkivaltuusto pitää edelleen myös tärkeänä, että kukin finanssisektorin toimija osallistuu – yhtiömuodosta tai valitusta toimintamallista riippumatta – tasapuolisella tavalla niiden valvontakustannusten kattamiseen, joita sen toiminnan valvonta edellyttää.

Finanssivalvonnan kustannuksista katetaan noin 90 % valvontamaksuina, toimenpidemaksuina noin 5 % ja loput 5 % kustannuksista jää Suomen Pankin katettavaksi.

Jatkuvan valvontatyön kustannukset peritään valvontamaksuina. Valvottavien hakemuksen perusteella tehtyjen toimenpiteiden kustannukset katetaan toimenpidemaksuilla.

Valvontamaksuja kerätään maksuvelvollisilta vain budjetoituja menoja vastaava määrä. Valvontamaksujen laskennan pohjana käytetään mm. valvottavien tase- ja liikevaihtolukuja.

Finanssivalvonta teki 2017 lainsäädäntöaloitteen valvontamaksulain tarkistamiseksi ETA⁷-vakuutusyhtiöiden sivuliikkeiden osalta niin, että valvontamaksu jatkossa kattaisi Finanssivalvonnalle valvonnasta aiheutuvat kustannukset. Lakimuutosta ei ole vielä toteutettu.

Valvottavien tasapuolista osallistumista valvontakustannusten kattamiseen arvioidaan valvottavaryhmäkohtaisen tarkastelun avulla. Arviota päivitetään vuoden 2018 osalta huomioiden toimintaympäristössä tapahtuneet merkittävät muutokset.

⁷ ETA = Euroopan talousalue.

Finanssivalvonnan vuoden 2018 tavoitteiden toteutuminen

1 Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta

Suomen finanssimarkkinoiden vakaus säilyi hyvänä finanssi-toimialan rakennemuutosten keskellä. Suurimpana muutokse-
na Suomen finanssisektorin rakenteessa oli Nordean koti-
paikan siirto Suomeen. Rakennemuutokset jatkuivat myös
työeläkesektorilla. Digitalisaatiokehitys oli merkittävä koko
finanssisektoriin vaikuttava muutosvoima, ja uusi sääntely toi
uusia valvonta-alueita, mm. sijoitustuotteiden tuotevalvonta
ja arvopaperikaupankäynnin uudet julkistamisvelvoitteet.
Nämä ja muut toimintaympäristön muutokset huomioitiin
Finanssivalvonnan valvontatyön suuntaamisessa ja vuoden
2019 toimintasuunnittelussa.

Tarkastuksia ja teema-arvioita valmistui suunniteltua
vähäisempi määrä. Tarkastusprosessi uudistettiin loppu-
vuodesta. Uudistuksen yhteydessä korostettiin suunnitel-
mien toteutumisen seurannan ja poikkeamiin reagoinnin
tärkeyttä. Toteutettujen valvojan arvioiden määrässä jäätiin
tavoitteista.

Finanssivalvonnan vuosittaisen seminaarin aiheena oli
kotitalouksien velkaantuminen ja makrovakausvälineet.
Seminaarin aiheet olivat Anneli Tuomisen avauspuheen-
vuoron lisäksi kansainvälinen näkökulma kotitalouksien vel-
kaantumiseen, makrovakauspolitiikkaan ja taloudelliseen
vakauteen, Ruotsin kotitalouksien velkaantuneisuus ja teh-
tyjen toimenpiteiden riittävyys, Irlannin asuntokuplan synty
ja puhkeaminen, sekä vakaus, velkaantuneisuus ja taloudel-
linen kasvu.

Pankkisektori

Nordean kotipaikan siirto Suomeen toteutui suunnitellusti
lokakuun alusta. Siihen liittyvät Finanssivalvonnan valmiste-
lemat päätökset tehtiin suunnitellussa aikataulussa, ja näistä
tärkeimpänä oli EKP:n toimilupapäätös Nordean uudelle
suomalaispankille.

Varsinainen Nordean valvonta yhteistyössä EKP:n kanssa
alkoi lokakuussa. Valvontaa tehdään EKP:n johdolla, mutta
suurin osa käytännön työstä tehdään Finanssivalvonnessa.
Tähän liittyen sovittiin valvonnan eri osa-alueiden vetovastuista
EKP:n ja Finanssivalvonnan välillä. Finanssivalvonnan vetovas-
tuulle tuli monia keskeisiä alueita, kuten luottoriskin ja markki-
nariskien valvonta. Nyt käynnissä on Nordean ns. kattava arvio
(taseen laatu-arvio ja stressitesti), joka tehdään kaikille EKP:n
valvontaan tuleville pankeille. Myös Nordean valvontaa tukeva
pankkivalvonnan uusi organisaatorakenne otettiin käyttöön.

Finanssivalvonta on korostanut sujuvan pohjoismaisen
yhteistyön tärkeyttä Nordean valvonnessa. EKP ja pohjois-
maiset valvojat sopivat yhteistyön toteuttamisen käytän-
nöistä ennen valvontavastuun siirtoa.

Nordean kotipaikan siirron valmistelu ei vaikuttanut
muun suomalaisen pankkisektorin valvontaan, jota pystyt-
tiin jatkamaan normaaliin tapaan.

Vakuutussektori

Työeläkesektorilla toimivien yhtiöiden määrä väheni, kun
Pensions-Alandia ja Veritas Eläkevakuutus yhdistyivät vuo-
denvaihteessa. Sulautumisen jälkeen toiminnassa on neljä
työeläkevakuutusyhtiötä. Myös eläkesäätiö- ja eläkekassa-
sektorilla koettiin merkittävä muutos, kun OP-Eläkekassa
siirsi suurimman osan vakuutuskannastaan Keskinäinen
Eläkevakuutusyhtiö Ilmariseen.

Työeläkevarojen asianmukaisen käytön valvonta toteutui
suunnitelman mukaisesti, tavoitetta painotettiin jatkuvassa
valvonnessa. Lisäksi käynnistettiin yhtiökohtaisesti teemaan
liittyviä tarkastuksia sekä toteutettiin tarkastus hallinnon
ohjeiden- ja säännöstenmukaisuudesta ja selvitys sijoitus-
kuluista ja ensivakuutuksen palkkioista. Myös riski- ja vaka-
varaisuusarvioita sekä eläkelaitosten varautumista tietosuoja-
asetuksen voimaantuloon selvitettiin.

Vahinko- ja henkivakuutus toimijoiden jatkuvassa valvon-
nassa painopisteinä olivat hallintojärjestelmään ja valvonta-
toimintoihin sekä johtavassa asemassa olevien henkilöiden
kelpoisuuden arvioimiseen liittyvät kysymykset. Finanssi-
valvonta asetti ensimmäisen kerran asiamiehen valvomaan
vakuutusyhtiön toimintaa. Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöi-
den tarkastuksissa havaittiin puutteita vakavaraisuuslasken-
nassa ja vastuuvelan laskennassa, mm. toiminnan kulujen
huomioon ottamisessa. Ulkoistuksia koskeneessa teema-
arviossa havaittiin, että yhtiöt eivät ole kaikilta osin noudatta-
neet sääntelyä. Osana jatkuvaa valvontaa varmistettiin yhtiö-
kohtaisesti sitovan sääntelyn noudattaminen ja mm. riskien-
hallinnan ja sisäisen valvonnan riittävyys myös ulkoistettujen
toimintojen osalta.

Työttömyysvakuutuksessa tarkastettiin työttömyys-
kassojen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tietosuoja-
asetuksen voimaantuloon valmistautumista. Lisäksi seuratiin
aiempien kehotusten ja suositusten noudattamista. Työt-
tömyyskassojen huomiota kiinnitettiin sisäisen valvonnan ja
riskien hallinnan järjestämiseen. Tietosuoja-asetuksen osalta
esiin nousivat yhteisrekisterit sekä tekniset ja organisatoriset
edellytykset rekisterien ulkoistamisessa. Aiempien kehotus-
ten noudattamisessa kiinnitettiin huomiota esteellisyyssys-
myksiin, menettelyyn jäsenyysasioissa erityisesti ulkoistettu-
jen toimintojen osalta ja etuusprosessin toiminnasta kassan
hallitukselle annettaviin tietoihin.

Vakuutusvalvonnan onnistumiselle keskeisten sääntely-
hankkeiden etenemistä tuettiin osallistumalla EIOPA⁹n työ-
kentelyyn sekä yhteydenpidolla ao. ministeriöihin. Erityisesti
STM:n vakuutusosastoon yhteydenpito oli säännöllistä sen

⁹ EIOPA = European Insurance and Occupational Pensions Authority, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen.

Finanssivalvonnan vuoden 2018 tavoitteiden toteutuminen

varmistamiseksi, että ministeriöillä on käytössään tarvittavat ajantasaiset valvontahavainnot normistossa mahdollisesti esiintyvien epäkohtien korjaamiseksi.

Makrovakausero

Finanssivalvonnan johtokunta päätti vuonna 2018 useista makrovakauseroista. Maaliskuussa se päätti kiristää muiden kuin ensiasunnonostajien enimmäisluottotussuhdetta viidellä (5) prosenttiyksiköllä 85 prosenttiin. Ensiasunnonostajien osalta lainakatto pidettiin ennallaan 95 prosentissa. Kesäkuussa johtokunta päätti asettaa kaikille suomalaisille luottolaitoksille järjestelmäriskipuskurin ja suuremmille luottolaitoksille luottolaitoskohtaiset lisäpääomavaatimukset. Lisäksi vuoden 2018 alussa tuli voimaan vuoden 2017 puolella tehty päätös asuntolainojen 15 % riskipainolattiasta.

Finanssivalvonta laati yhdessä Suomen Pankin kanssa kokonaisarviot Nordean vaikutuksesta järjestelmäriskiin ja makrovakausero- välineiden soveltamiseen. Nordeaa koskevat pääomapuskuripäätökset perustuvat tehtyihin arvioihin.

Finanssivalvonta on osallistunut aktiivisesti makrovakausero- välineistä käytävään keskusteluun Suomessa ja eurooppalaisilla foorumeilla sekä valtiovarainministeriön kotitalouksien velkaantumisen rajoittamista selvittävän työryhmän toimintaan. Loppuvuodesta 2018 vahvistettu makrovakausero- strategia tukee Finanssivalvonnan johtokunnan työtä kansallisen makrovakauseropolitiikan päätöksentekijänä.

Arvopaperisektori ja menettelytavat

Uuden sääntelyn (PRIIP⁹, MiFID¹⁰/MiFIR¹¹, PSD2, IDD¹², IFRS-standardit) voimaantulo edellytti Finanssivalvonnalta toimijoiden ohjausta ja tulkintakysymysten ratkaisemista sekä valvontamenetelmien kehittämistä. Valvottavien valmiutta uuden sääntelyn noudattamiseen varmistettiin teema- arvioilla, mutta kaikki tavoitteena olleet teema- arviot eivät valmistuneet vuoden loppuun mennessä.

Tarkastuksia suunnattiin sijoitustuotteiden myyntiin, erityisesti tuotteiden soveltuvuusarviointien toteuttamiseen asiakkaille, sekä vaihtoehtorahastojen hoitajien riskienhallintaan. Tarkastushavaintojen pohjalta Finanssivalvonta antoi hallinnollisen sanktion sijoitusneuvontaa sekä sijoitustuotteiden ja sijoitusvakuutusten myyntiä koskevista puutteista.

MiFID2/MiFIR-sääntelyn mukaisesti raportoitujen kauppatietojen kattavuudessa oli EU-laajuisesti puutteita. Nämä hidastivat valvonnan vakiinnuttamista sekä raportoidun tiedon hyödyntämistä mm. kaupankäynnin valvonnassa.

Finanssivalvonta valvoi sijoittajainformaation asianmukaisuutta erityisesti uuden sääntelyn osalta ja Helsingin pörssin First North -yhtiöiden listautumisprosessia. Listautumismarkkina jatkui vilkkaana ja listautuviin yhtiöihin kohdistuvia valvontakäyntejä jatkettiin. Valvontahavaintojen perusteella listautuvien yhtiöiden valmiudet ovat pääosin hyvällä tasolla.

Uusien IFRS-standardien valvonnassa siirryttiin yhtiöiden käyttöönottoprosessien seurannasta ja valvontaosaamisen kehittämiseen yhtiöiden konkreettisten soveltamisratkaisujen arviointiin. Arviointityö on kuitenkin vasta alullaan, koska lopulliset kannanotot edellyttävät Eurooppa- tasoista hyväksyntää ESMA¹³n kautta.

Informaatiota digitalisaatiokehitykseen liittyvän valvonnan suuntaamisen tueksi saatiin hyvin mm. Innovaatio- HelpDeskin ja eurooppalaisen ja pohjoismaisen yhteistyön kautta. Pohjoismaista yhteistyötä vakiinnutettiin Fintech- ja PSD2-alueilla. PSD2-seurantaryhmässä keskusteltiin useista vaikeista tulkintakysymyksistä. Ajankohtaisena ilmiönä nousivat esiin mm. virtuaalivaluuttatoimijat eri sektoreilla.

Rahanpesun estäminen

Finanssivalvonta on jatkuvassa valvonnassaan ja tarkastuksil- laan arvioinut valvottaviensa rahanpesun estämisen käytän- töjä. Valvontahavaintojen perusteella näissä käytännöissä on monilta osin vielä kehitettävää. Vuoden aikana myös pohjois- maisiin pankkeihin kohdistui merkittäviä rahanpesuepäilyjä. Finanssivalvonta aloitti selvitykset omien valvottaviensa toi- miin ja käytäntöihin kohdistuneiden epäilyjen osalta.

OECD¹⁴:n yhteydessä toimiva rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan keskittyvä toimintaryhmä FATF (Financial Action Task Force) saa alkuvuoden 2019 aikana päätökseen Suomea koskevan maa- arviionsa. Maa- arvio- prosessi on kestänyt noin kaksi vuotta. Suomen maa- arvio- raportti on tarkoitus julkistaa huhtikuussa 2019.

Finanssivalvonnan rahanpesun estämisen riskiarvio-työ- kalun valmistelutyö eteni suunnitellusti. Finanssivalvonnan valvojakohtaista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen riskiarviota varten suoritettava tiedonkeruu käyn- nistyi suunnitellusti vuoden 2018 lopussa. Finanssivalvonnan valvottavat tulevat raportoimaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistään ja hallintakeinoistaan maaliskuun 2019 loppuun mennessä. Valvottavilta saatavan tiedon analy- sointia varten kehitetään analyysityökalua, jonka avulla saata- vat tulokset ovat jatkossa olennainen osa valvojakohtaista ris- kiarviota ja riskiperusteisen valvonnan kehittämistä. Finansi- valvonnan valvojakohtaisen riskiarvion tiivistelmä tullaan jul- kaisemaan loppuvuodesta 2019.

⁹ PRIIPs = Packaged retail and insurance-based investment products, vähittäismarkkinoille tarkoitetut, myös vakuutusmuotoiset sijoitustuotteet.

¹⁰ MiFID = Markets in Financial Instruments Directive, rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi.

¹¹ MiFIR = Markets in Financial Instruments Regulation, rahoitusvälineiden markkinat -asetus.

¹² IDD = Insurance Distribution Directive, direktiivi vakuutusten tarjoamisesta.

¹³ ESMA = European Securities and Markets Authority, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen.

¹⁴ OECD = The Organisation for Economic Co-operation and Development, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö.

2 Laadukas ja tehokas

Toiminnan laatua ja tehokkuutta kohentavat toimet keskittyivät vuonna 2018 erityisesti valvonnan analytiikkaan ja valvontaprosesseihin.

IT-järjestelmäkehityksessä edistyi, vaikkakin usean projektin osalta jäljessä alkuperäisistä aikatauluista. Projektien viivästymisten tärkeimpinä syinä olivat järjestelmien määritysten muutokset sekä suunniteltua suuremmat työmäärät, joihin ei pystytty vastaamaan henkilöresurssien vaihtuvuuden ja riittämättömyyden takia.

Valvottavien taloudellisen tilan ja riskien raportointijärjestelmä toimi vakaasti, ja järjestelmän kehityskohteita pystyttiin edistämään, mutta osa suunnitelluista kehityskohteista siirtyi seuraavalle vuodelle. Viivästysten syynä olivat suunniteltua suuremmat työmäärät, joita ei pystytty annetuilla resursseilla hoitamaan. Rahoitusvakausrastolle avattiin pääsy Finanssivalvonnalle raportoituihin taloudellisen tilan tietoihin. Käytössä olevia analysointivälineitä ei saatu toimimaan tehokkaasti, joten panostus kohdistettiin niiden korvaamiseen uusilla välineillä.

Arvopaperikaupan valvontaa merkittävästi tehostavan signaali- ja analyysijärjestelmän toteutusprojekti käynnistyi syyskuussa ja on edennyt suunnitellusti. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vaiheittain keväällä 2019. MiFID2/MiFIR-sääntelyn mukainen kaupparaportointijärjestelmä otettiin käyttöön ajallaan tammikuussa 2018. Raportoinnin hyödyntäminen valvonnassa viivästyi, koska raportointijärjestelmien yhteensovittamisessa EU-laajuisesti oli ongelmia.

Sähköisen asiointijärjestelmäprojektin toteutus käynnistyi maaliskuussa. Projekti on kaksi kuukautta myöhässä aikataulustaan johtuen määritysten muutoksista ja toimittajan henkilöiden vaihtumisesta. Finanssivalvonnan uudistetut verkkosivut julkaistiin joulukuussa.

Finanssivalvonta pilotoi ohjelmistorobotiikan hyödyntämistä sijoituspalvelun rajan yli tarjoamiseen liittyvien ilmoitusten käsittelyssä. Näyttää siltä, että robotiikalla voidaan tehostaa merkittävästi ison volyymin manuaalisia prosesseja ja saada tätä kautta aikaan kustannussäästöjä. Seuraavat sovelluskohteet ovat työn alla ja robotiikan hyödyntämistä jatketaan uusissa kohteissa vuonna 2019.

Innovaatio-HelpDeskin prosessia tehostettiin. Kysymysten paljous kuitenkin ruuhkautti palvelun toimintaa. Valvontakehikon luominen kehittyvien digitaalisten palvelujen ja toimintojen valvontaan aloitettiin, mutta se ei valmistunut tavoitteiden mukaisesti vuoden aikana.

Finanssivalvonnan suorassa valvonnassa olevien pankkien valvontaa tehostettiin luomalla uusia automatisoituja työkaluja valvojien avuksi. Työkalujen avulla saadaan helposti

kokonaiskuva pankin keskeisistä tunnusluvuista. Samalla on automatisoitu joidenkin sääntelyn vaatimien numeeristen raja-arvojen rikkoutumisen valvontaa.

Vakuutusvalvonnan kehittäminen toteutui kokonaisuutena arvioiden suunnitellusti. Esimiestyö jakautui useammalle, valvonnan syvyyden ja systemaattisuuden tueksi luotiin työvälineitä ja seurantaan panostettiin kaikissa kolmessa toimistossa. Toimistorajat ylittävä yhteistyö ja selkeytetty työnjaot tukivat merkittävästi valvonnan kehittämisen tavoitteiden toteutumista.

3 Asiantunteva ja arvostettu

Finanssivalvonnan strategista tavoitetta asiantunteva ja arvostettu on vuoden 2018 aikana toteutettu mm. vahvistamalla työnantajakuva, panostamalla esimiestyöhön ja lisäämällä ennakoivaa viestintää.

Finanssivalvonta oli suurimpia nousijoita kaupallisen alan ammattilaisten ihannetyönantajana työnantajakuva mittaavassa Universum-työnantajakuvatutkimuksessa: sijoitus parani sijalta 50 sijalle 19. Nousuun vaikuttivat esimerkiksi rekrytointiprosessin näkyvyyden kasvattaminen sosiaalisen median kautta, rekrytointi-ilmoitusten tyylin uudistaminen ja tueksi tehdyt työnantajakuvavideot. Lisäksi järjestettiin esimiehille ja assistenteille koulutusta, headhunter-toimeksiantoa käytettiin vaativimmissa rekrytoinneissa ja laadittiin perehdyttämisohjelma. Rekrytointiprosessi onnistuikin pääosin erittäin hyvin vuoden aikana. Lisäksi Young Professional -ohjelma alkoi syksyllä yhteistyössä Suomen Pankin kanssa.

Esimiestyön kehittämisessä panostettiin johtamiskulttuurin muutokseen sekä parhaiden johtamistyökalujen levittämiseen. Suoriutumisen johtamisen tueksi perustettu työryhmä saa ehdotuksensa käytännön toimiksi valmiiksi alkuvuodesta 2019. Työn tekemiseen lisättiin joustavuutta mm. käynnistämällä liikkuvan työpisteen kokeilu ja uudistamalla etätyölinjaus mahdollistamaan enemmän etätyöpäiviä kuin aikaisemmin. Suuremmat työajan ja -paikan joustot tukevat entistä paremmin työssä jaksamista ja viihtymistä ja sitä kautta myös tuloksellisuutta.

Finanssivalvonnan tavoitteena on kehittää ennakoivaa viestintää osana valvontaa, mikä vahvistaa kuvaa organisaatiosta asiantuntevana valvojana. Finanssivalvonnan uudet verkkosivut julkaistiin joulukuussa. Sisällöissä huomioitiin aikaisempaa paremmin kohderyhmälähtöisyys ja helppolukuisuus, sivujen visuaalista ilmettä kehitettiin ja rakennetta selkeytettiin. Ennakotiedottamista lisättiin teemavalvonnan osalta.

Finanssimarkkinoilla toimivien vuotuinen kuuleminen

Finanssivalvonnan toiminnan kustannustehokkuutta ja tuloksellisuutta tukee säännöllinen finanssimarkkinoilla toimivien kuuleminen. Kuuleminen järjestettiin toukokuussa ja se toteutettiin paneelimuotoisena.

Kuulemisessa esitetyissä kommentteissa korostettiin, että käytännön yhteistyö Finanssivalvonnan kanssa toimii kaikilla organisaatiotasolla hyvin. Yksittäisissä puheenvuoroissa pidettiin Finanssivalvonnan työhyvinvointiselvitystä työeläkeyhtiöistä asianmukaisena, nähtiin Finanssivalvonnan antamien hallinnollisten seuraamusten vaikuttavan positiivisesti valvottavien toimintaan, todettiin, että valvontamaksut muiden pohjoismaiden valvontamaksuihin verrattuna ovat kohtuulliset ja arvostettiin innovaatiohankkeista annettuja tulkintoja.

Finanssivalvonnan toiminnan kehittämiseksi ja muutoin seikkoina, joihin Finanssivalvonnan tulisi kiinnittää huomiota esitettiin muun muassa, että Finanssivalvonnan tulisi korostaa riskiperusteista valvontaa aiempaa enemmän, Finanssivalvonnan prosessien aikatauluttamiseen ja toiminnan suunnitelmallisuuteen tulisi kiinnittää huomiota, makrovakaustalustuksen tulisi olla avoimempaa, ja että Suomen finanssimarkkinoiden erityispiirteitä tulisi korostaa enemmän eurooppalaisten sääntelyviranomaisten tasolla. Lisäksi nähtiin huolena peruspankkipalveluiden saatavuuden vaarantuminen sekä myös kotitalouksien velkaantumisen kasvaminen. Lisäksi puheenvuoroissa korostettiin valvojan viestinnän tärkeyttä sekä yhteistyötä kuluttajaviranomaisten kanssa kuluttajainformaation välittämisessä sekä pohjoismaisten valvojen yhteistyön merkitystä.

Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2019

Arvio valvonnan muutoksista

Suomen finanssimarkkinoiden vakaus on säilynyt hyvänä, mutta sen rakenteeseen ja toimintaympäristön kehitykseen sisältyy vaikeasti arvioitavia riskejä. Digitalisoituva ja muuttuva toimintaympäristö asettavat haasteita valvonnalle. Valvonnan oikeasuhtaisuus ja riskiperusteisuus korostuvat toiminnan suuntaamisessa muutosten mukaisesti.

Nordean valvontaa toteutetaan EKP:n valvonta- ja tarkastussuunnitelmien mukaisesti. Suunnitelma sisältää esimerkiksi Nordean ensimmäisen täyden vuoden EKP-valvonnan, tarkastukset, valvojan arvion, saamisten laatuarvion ja stressitestin. EKP-yhteistyössä korostetaan pohjoismaisen yhteistyön tärkeyttä. EKP:n johdolla tehtävän vakavaraisuusvalvonnan lisäksi Nordeaa valvotaan Finanssivalvonnan vastuulla olevilla valvonnan osa-alueilla, kuten menettelytapavalvonnassa sekä konsernitilinpäätöksen ja rahanpesun estämisen valvonnassa. Nordean kotipaikan siirto lisäsi Finanssivalvonnan työmäärää merkittävästi ja resursseja vahvistettiin vastaavasti. Euroalueen yhteinen pankkivalvonta jatkuu intensiivisenä myös muiden suomalaisten suurten pankkien valvonnan osalta. Euroopan yhteisen pankkivalvonnan periaatteiden mukaisesti vakavaraisuusvalvonnan resursoinnista n. 75 % tulee Finanssivalvonnasta.

Rahanpesun estämisen valvontaa vahvistetaan vastaamaan aihepiiriin kasvanutta merkitystä. Valvonnan resursseja vahvistetaan viidellä vakainaisella viralla ja toiminta organisoidaan omaksi toimistokseen. Lisäresurssien ja toimintatapamuutosten avulla laajennetaan valvonnan kattavuutta, otetaan käyttöön määrämuotoisia riskiperusteisia menetelmiä sekä lisätään tehtävien tarkastusten määrää.

Makrovakausvalvonnan työkalujen sekä prosessien kehittämistä jatketaan yhteistyössä Suomen Pankin ja valtiovarainministeriön kanssa. Yhteisesti vaikutetaan siihen, että makrovakausvalvonnan välineistöä täydennetään kysyntäpuolen instrumenteilla. Loppuvuodesta 2018 julkistettiin Finanssivalvonnan johtokunnan makrovakausstrategia, joka yhdistää politiikan tavoitteet, indikaattorit ja instrumentit johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Vuoden 2019 aikana tehdään arvio makrovakausprosessin tarkentamisen tarpeesta niin, että makrovakauden neljännesvuosi- ja muut päätökset noudattavat vahvistettua makrovakausstrategiaa.

Digitalisoituvan finanssisektorin valvontaan luodaan toimintamalli, jossa kuvataan valvonnalliset tavoitteet ja tulo- kulma digitalisoituvaan toimintaympäristöön sekä Finanssivalvonnan lähestymistapa mahdollisesti valvonnan piiriin tuleviin innovatiivisiin toimijoihin. Valvontakehikkoa päivitetään huomioimaan paremmin valvottavien digitaalisten palvelujen ja toimintojen erityiskysymyksiä. Erityiskysymykset liittyvät mm. automatisoituun päätöksentekoon, monipuolistuviin ja pidentyviin myös perinteiset yhtiörajat ylittäviin palveluketjuihin sekä operatiivisten riskien hallintaan.

Vakuutussektorilla painotetaan muuttuvan liiketoimintaympäristön seurantaan sekä eteenpäin katsovaa, haastavan kriittistä ja riittävän kattavaa valvontaa. Valvonnassa huomioidaan valvottavakentän muutosten myötä enemmän fokusta kaipaavat valvonnan alueet: lain- ja toimiluvan mukainen toiminta, ryhmävalvonta, johtavassa asemassa olevien henkilöiden kelpoisuus ja lainsäädännön muutokset, mm. tietosuojalainsäädäntö. Työeläkesektorilla keskitytään edelleen työeläkevarojen asianmukaisen käytön sekä valvottavien hallinnon ja erityisesti compliance-toiminnon valvontaan. Työttömyysvakuutusvalvonnassa korostetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontaa.

Asiakkaansuojan valvontaa suunnataan MiFID2 mukaiseen tuotehallintaan sekä vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tarjoamiseen (IDD). Peruspankkipalveluiden opastusta, neuvontaa ja tukipalveluita asiakasryhmille, joille digitaaliseen pankkiasiointiin siirtyminen on haasteellista, selvitetään. Tiedottamista digitaalisista palveluista sekä digitaalisen pankkiasioinnin vaihtoehtoja ja niistä tiedottamista sekä niiden kehitysnäkymiä arvioidaan. Digitalisaatio lisää uusien toimijoiden, palvelujen ja tuotteiden määrää. Uusia valvontavastuita tulee mm. uusia virtuaalivalvontatoimijoita koskevasta sääntelystä. Varainhoitoliiketoiminnan valvontaa kohdistetaan riskienhallintaan sekä erityisesti rahastojen arvostus-, likviditeetti- ja velkavipukysymyksiin. Valvonnassa painottuu raportoidun datan (mm. kaupparaportointi ja AIFM¹⁵-raportointi) laadun varmistaminen sekä datan analysoinnin ja hyödyntämisen kehittäminen.

Tilinpäätösten valvontaa suunnataan uusiin IFRS-standardeihin, koska esimerkiksi pankkisektorilla rahoitusinstrumentteja käsittelevän uuden standardin käyttöönotto ei täyttänyt valvojan sille asettamia tavoitteita. Sijoittajainformaation asianmukaisuutta valvotaan lisäksi muun uuden sääntelyn osalta (mm. uusi esitesääntely ja osakkeenomistajan oikeuksia koskeva direktiivi). Uusien listayhtiöiden listayhtiövalmiuksia painotetaan aktiivisella listautumismarkkinalla.

Arvio valvontamaksukertymästä

Valvontamaksuja kerätään vuonna 2019 noin 29,8 miljoonaa euroa, joka on noin 13,3 % enemmän kuin vuonna 2018.

Nordean kotipaikan siirto Suomeen lisäsi merkittävästi valvontamaksukertymää. Nordean valvontamaksukertymä turvaa Nordean vaatiman työmäärän lisäyksen siten, ettei Nordeasta aiheutuva muutos kasvata muiden maksuvelvollisten valvontamaksuja.

Digitalisoituva ja muuttuva toimintaympäristö asettaa paineita muuttaa ja sopeuttaa Finanssivalvonnan toimintaa olosuhteiden muutosten mukaisesti. Nämä muutokset voivat vaikuttaa myös valvontamaksukertymään.

Valvottavien lukumäärässä ei odoteta tapahtuvan merkittäviä muutoksia vuoden 2019 aikana.

¹⁵ AIFM = Alternative Investment Fund Managers, vaihtoehtorahastojen hoitajat.

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

 @FIN_FSA

finanssivalvonta.fi